

Zpravodaj

19—10—24

Akty X a poézia

Peter Zemaník

Divné veci sa dejú v zámku u Žerotínů... Divné.

Minimálne raz do roka. Jeho pôvodný majiteľ – pomôžem si citátom z oficiálnej stránky: „Zámek Žerotínů nechal vybudovať Jan z Pernštejna v roce 1539. Nedlouho nato se stal majetkom Viléma staršího ze Žerotína. Původně renesanční zámek byl v polovině 18. století barokně upraven, rozšířen a zvýšen o horní patro. Do roku 1815 patřil Žerotínům a následně rodu Kinských, kteří ho roku 1854 prodali rakouskému státu. Rok poté se ze zámku stala ženská věznice, jediné zařízení svého druhu na Moravě a ve Slezsku. Údajně zde byla vězněna i slavná travička Maryša.“

Zdroj: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/zamek-zerotinu-ve-valasskem-mezirici>

– by sa dnes asi v hrobe obracal!

Ale posledná citovaná veta „Údajně zde byla vězněna i slavná travička Maryša“ veľa napovedá. Možno je to onen známy kľúč k vysvetleniu záhady.

Podľa zdrojov, ktoré si neželajú byť menované (mená respondentov má redakcia k dispozícii a v prípade potreby je ochotná ich poskytnúť orgánom činným v trestnom konaní), sa minimálne raz do roka – spravidla na začiatku jesene (podzimu, pozn. autora) – odohrávajú v areáli tohto architektonického skvostu vo Valašskom Medziriečí (pardon – ve Valašském Meziříčí) takmer orgie. V priestoroch zámku postávajú divné osoby mladšieho veku oboch pohlaví a zúrivo deklamujú akési mantry. Svedkovia ich dokonca videli aj pri fontáne, alebo na voľnom priestranstve pred zámkom. Pri hlbšom skúmaní útržkov viet, zachytených aj na bezpečnostných kamerách, zánietenci pre Akty X

zistili, že tie domnelé mantry sú citátmi z básnických diel žijúcich (ale poväčšine už nežijúcich) autorov poézie a prózy domácej i zahraničnej literárnej scény. Mnohí z nich sú oceňovaní a čítaní autori svetových parametrov. Natíska sa otázka: Vedia o tom mŕtvi aj živí autori, že skupina voľne zhromaždených mladých ľudí používa ich tvorbu k neznámym účelom? Majú používatelia týchto textov autorské práva na ich šírenie? Nemôžu byť takto verejne dostupné zdroje zneužitá za účelom propagácie poézie a prózy pri prezentácii názorov samotnými prezentátormi názorov prezentujúcich prezentátorov? (v hovorovom slangu sa často zvyknú označovať ako „recitátori“). Čo z toho majú? ... a pod.

Podľa prácne zistených informácií redakcie sa táto amorfná skupina mladých ľudí nielenže pohybuje v priestoroch zámku,

Kristián Ondriska

Barbora Jurovčíková

ale jej koncentrácia v priestoroch M-klubu počas dvoch dní konania pofidérneho MFP (skratku sa stále nepodarilo rozlúštiť, ale intenzívne na tom pracujeme) spôsobuje tantrické až tranzoidné stavy nielen prezentujúcim (ergo – recitátorom), ale aj ľuďom, ktorí tieto prezentácie počúvajú. Ba redakcia odhalila aj sedem (zväčša starších) jednotlivcov, ktorí sú naladení a pod dohľadom svojej ženskej guru – nebojime sa napísať, skoro múzy – po odznení každého z tantických a tranzoidných výkonov dvíhajú k nebu tabuľku s istým číslom od jedna po desať. V niektorých prípadoch sa vyskytli aj čísla „celá päť“, čo len podčiarkuje mieru neistoty a zmätenosti konania týchto spomínaných starších jednotlivcov. Zvyšní účastníci tohto netradičného a zriedkavého obradu, počas toho procesu, tleskajú viac alebo menej intenzívne. Redakcii nášho mienkotvorného časopisu sa podarilo preniknúť do útrob M-klubu a zaznamenať niekoľko útržkov a poznámok k výčinom mladých ľudí počas piatka 18. 11. 2024, ktoré sú autentickým prepisom poznámok nášho redaktora a vznikali priamo v priestore a čase sleziny neznámej sekty.

Prinášame ich súhrn aj s menami páchatelov v poradí, v akom sa postavili pred sudcov a čakali na ortiel:

Peter Scherhauser: Neúnavný bumerang, vracajúci sa javisko každý rok a snažiaci sa presvedčiť najmä seba, že to má význam, cez príbeh (tentoraz Jána Smreka) podeliť sa o vlastný zážitok zo života.

David Seltenreich: Prišiel aj s rozvečkou, no telesnú ohybnosť nepreniesol do prednesu, ktorý zostal bez možnosti využitia a použitia kontrastu, ako základného stavebného prvku pre zaujatie pozornosti poslucháča. Neprešlo to.

Renata Hanušová: Prišla taká priesvitná, lahučká, akoby sa obávala sa viac oprieť do textu, ktorý by jej takúto avantúru prepáčil. Napriek tomu vzbudila dojem čistej úprimnosti, ktorý (ale) na zážitok nestačí. Netreba sa básnika zlaknúť.

Tomáš Firla: Prvý z textov, u ktorých nerozumiem, prečo si ich recitátori vybrali. Sú to len slovné hračky bez hlbšieho posolstva, vhodné na rozvečku hovoriť a prípravu na recitovanie seriózných predlôh.

Fedor Štít: Hladá sa na javisku a aj v texte. Teda v jeho významoch. Snaží sa rozprávať príbeh, čo sa mu sem-tam aj darí, ale pointa mu – a tým pádom aj mi – uniká.

Anna Bártová: Rozpráva s radosťou a s ľahkosťou. Je prirodzená, úprimná, primerane k textu frázuje i kladie dôrazy. Zaujala, ale viac prejavom, než posolstvom. Trošku ju zviazala tréma a chýba jej väčší odstup od textu, aby sa k posolstvu prepracovala.

Františka Zikánová: Zase rozprávka, navyše rozprávaná posunutou pseudonemčinou. Prečo tento text? Prečo takto rozprávané? Prečo?

Saša Rybaničová: Snaží sa od začiatku zaujať svojim rozprávaním, len si nie som istý, či ju chceme počúvať. Niečo mi na tom prekáža. Asi text samotný, ktorý – síce v nadpise „Rozosmej ma“, no v realite skôr nie. Mám pocit, že sama sa na javisku necíti v pohode. Je to vnútorná svedčnosť postavy – recitátorky – ale veľmi krehká a rozbíja sa o hranu javiska.

Elizabeth Hroňková: Blues je prapôvod všetkého. Hudby, citenia,

Marek Jaroš

4

žitia, rytmu, názoru, postoja, existencie. A je to o to ťažšie to blues – ako žáner – predniesť prirodzene, s ľahkosťou, akoby nebadane. Len vtedy, totiž, môže fungovať. U nej tu náznaky rytmu (aj rytmizácie a frázovania v rytme blues) sú, ale, žiaľ, báseň bola nad jej sily. Napriek tomu – veľmi sympatický výkon.

Nicole Herna: Môj večne nedocenený Mitana! Navyše s textom, ktorý je predurčený k absurdnej sebaíronii a až na pokraji čierneho humoru v situácii, ktorá je tragická a zároveň komická. Jej sa podarilo túto atmosféru čiastočne naplniť, no ešte stále by sa dalo na detailoch práce s textom z toho vyťažiť oveľa viac.

Matúš Kušík: Malý žltý zúrivý Robinson... parafrázujem Joža Urbana, no takto mi pripadal, keď na javisko vyšiel v snahe nás ohúriť svojim videním sveta a tragickej neľudskosti, ktorá nás obklopuje a koncentruje sa v nešťastí jednotlivca. Niekedy býva menej viac a prejavilo sa to predovšetkým v nie dokonalom zvládnutí refrénových

opakovaní motívu odluda, ktoré si v interpretácii povymýšľal. Alebo, nechal povymýšľať?

Tomáš Jílek: Trošku veľké sústo pre neho, ktorý môže pochopiť svērakovskú láskavosť a humor, no, zatiaľ, ho – zrejme – neprežil. Bol autentický, príjemný, ale pod povrchom textu sa ukrýva ešte nejedno tajomstvo, ktoré je hlbšie, než ako obrázok rodiny s údelom starostlivosti o handicapované dieťa. Síce očami toho dieťaťa, ale s vedomím a skúsenosťou prežitého sa autor (a, žiaľ nie recitátor) dostáva k poslucháčovi.

Martin Bartaloš: Taký zlostný a nasrdený v základnom postoji k životu. Nevie, prečo hneď a potom aj stále. Vyrušuje ma dopredu prezrádzaný postoj k textu i k udalostiam v ňom. Od začiatku viem, ako sa to skončí, a prestáva ma to baviť asi v polovici prednesu. Chcelo by to ubrať z nasrdenosti, vrátiť sa k základom rozprávania, aby sa od nich mohol odraziť absurdný zážitok ničnerobenia a pritom vzrušenia.

Johana Havlíčková: Úplne obrátená trýzeň! (citát z textu) Naozaj? – pýtam sa ja. Lebo od začiatku je jej prejav presvetlený, prežiarovaný usmievavým videním okolia a príbehu, ktorý je presným opakom tohto prejavu. Nedáva mi to zmysel a ani motív. Ale s úsmevom, ktorý ma nenaplnia optimizmom.

Hana Zongorová: Akoby Prévert a Podracká nešli k sebe. No ona k nim obom cestu hľadala a čiastočne aj našla. Bola trochu omámená obrazmi básne a tak trochu aj jej zvukomalebnosťou, tomu prispôsobila svoj prejav a zaujala atmosférou, ktorou vykreslila obraz bezútešnosti dnešnej existencie človeka. Ku koncu sa však tieto obrazy rozpili, rozliali do nečitateľnej škvvrny.

Emma Juricová: ...čo strácame? Vždy niečo iné, čo niekedy ani nehľadáme. Čo sme raz stratili, už nám nechýba. Mne chýbalo jej vysvetlenie, prečo si vybrala tento text a čo ním chcela povedať?

Aneta Pavlove: V čase svojho vzniku a publikovania vyvolali

Majlingove texty, písané akoby ruskými klasikmi (tak sa aj zbierka poviedok volá: Ruzká klazika) veľkú vlnu záujmu a vskutku pozitívny ohlas literárnej kritiky. Nemohol vtedy tušiť ani on a ani čitatelia, akými obsahmi sa dnes (žiaľ) budú naplňovať konštatovania o tom, že Ruzko je pekné, Ruzko je múdre, Ruzko je nenahraditeľné. Myslím, že práve oná absurdnosť týchto tvrdení je obsiahnutá nielen v predlohe, ale aj v interpretácii recitátorky. Za čo jej dakujem.

Alena Šimčíková: Absurdnosť úplne iného druhu, ale veľmi podobnej situácie obsahuje aj predloha, ktorú si vzala recitátorka na vykreslenie nás všetkých. Bol som zvedavý, ako s tým podobenstvom a až dystopickou víziou naloží a ku koncu som bol vcelku spokojný. Neprehrala, neprehnala, neublížila. Pri realizácii tohto textu nebolo ublížené žiadnym zvieratám. A ani počúvajúcim.

Hana Trubačíková: Náhoda chcela, že tretia do partie diktátorsko-absurdných textov s neúprosnou naliehavosťou a presnosťou zasiahla moje ťažko skúšané vnútro – vystavené po niekoľko desaťročí svojej existencie aj osobnej skúsenosti s komunistickým režimom – natvrdo a ťažko. Pristihol som sa pri myšlienke, že mi nie je celkom jasné, či ona reprezentuje názor dnešných mladých ľudí v našom priestore, či nie je členkou/aktivistkou mladých komunistov, alebo či len nechce postrašiť tým, čo vidíme prichádzať pomaly a plazivo v dnešných autokratmi ovládaných časoch u nás i za hranicami všedných dní. Veľmi pôsobivé, veľmi hrozivé, veľmi zážitkové. Ale rozporuplné – čo sa prejavilo aj v hodnotení a diskusiách po prednese. Námet na jeden celý rozborový seminár.

Daniel Alexander Wood: Mäkký, pokojný, príjemný rozprávač príbehu, ktorý tiež nemá ďaleko k absurdnosti. Hovorí ho, ale, uveriteľne, takmer sa stotožňujem s hlavným hrdinom a pristihnem sa pri tom, že mu veľmi držím palce, aby ho z toho blázince pustili. Veď on je celkom normálny, to jeho okolie sú blázni. Tak je to napísané, tak je to povedané, tak je to

prijaté. Príjemný a ucelený zážitok, ktorému chýbala väčšia miera ľahkosti a kontrastu medzi realitou a predstavou.

Kristián Ondriska: Už len samotný názov predlohy by stál za prednes! Tomu podriadil a prispôbil aj svoj prejav, ale práve tento priamy a až čelný náraz s metaforou ho pripravil o možnosť postaviť predstavu o zdaňovaní básní ad absurdum v kontexte dnešnej konzumnej reality. Reklama verzus poézia: každodenný súboj žalúdka s hlavou. To nás môže pripraviť o rozum i žalúdok.

Agáta Mašková: To čo malo byť? Skvelá recitátorka s rétorickým cvičením? To si zo mňa robí... blázna? Prečo tento text? Cesta ľahšieho odporu, na ktorej nám chce predviesť svoje hlasové a recitátorské dispozície? Nech robí, ale trochu náročnejšiu predlohu by som od nej bol naozaj čakal.

Vincent Skarulis: Ponúkol jednoliaty monoblok. Text, v ktorom sa poslucháč – a zrejme ani on – nedokázal zorientovať. Škoda, len predloha ponúkla oveľa farbistejší podklad pre interpretáciu.

Anna Suráková: Szymborska je veľmi vyhľadávanou autorkou pre tých, ktorí sa potrebujú nájsť vo svojej podstate. Vo svojom vnútri, rozorvanom neistotou bytia a okolností vonkajšieho sveta. Toto nám ponúkla aj interpretka, ale občas sa na ceste hľadania a ceste k autorke zamotala a stratila. Ale bola to silná a sebavedomá výpoveď.

Eliška Nedvěďová: Zase erotické tajomstvo (trošku podobné Mitanovi), poodhalené a poprikrývané neexistujúcim závesom – rúškom tajomstva, ktoré prinúti protagonistku pochybovať o sebe. Veľmi rafinovane nás recitátorka vedie úzkym chodníkom svojho zážitku a ponúka nahliadnutie do chorej(?) neistej duše hlavnej postavy, z ktorej – podobne, ako z recitátorky – pomaly padá záves sebavedomia a prepadá sa do oprávnených(?) pochybností zo svojich (ne)činov. Zážitok.

Martina Mašková: Rafinovaná. Sebavedomá. Manipulujúca. Vďaka textu. Kvôli textu. Vďaka svojim skúsenostiam. Kvôli svojim

skúsenostiam. Presne vie, kam nás chce doviest v príbehu, v ktorom sa prepletá fikcia s realitou do takej miery, až sa zotrú hranice medzi nimi a ocitneme sa v príjemnom prostredí blaženej nevedomosti, kde si len vychutnáme atmosféru, ktorá nás obklopí svojou neodbytnosťou. Ďalší zážitok.

Marek Jaroš: Opäť Szymborska, tentoraz z iného súdka. Na rozdiel od hľadania podstaty ženského bytia sa dostávame do sfér všehomíru a hľadania podstaty svetského bytia ako princípu evolúcie, ohrozenia a samozničenia. Mal som však trochu pocit, že sa recitátor nenašiel na javisku, kde – ako keby – ho niečo vyrušovalo, čo mu prekážalo v sprostredkovaní básne. Nevie, čo to bolo, ale vyrušovalo to aj mňa.

Olga Tinajová: Jesenský z minulého storočia. Žiaľ, tak na mňa pôsobil aj jej prednes, ktorý – síce kultivovane, pekne, ľubozvučne – prinášal odkaz generácie minulých vekov do dnešnej doby. Ibaže, nepriniesol celkom, pretože sa zadrhol na cizelovaní akustickej, a nie obsahovej podstaty prednesu.

Barbora Jurovčíková: LVG – tiež, ako z minulého storočia. Neprekročila tieň autorky a ani svojej interpretácie. Zostala uväznená v obrazoch párov a nepárov, nedala im žiadny iný význam. Pekné slová. Pekné vety. Pekne povedané. Ale – prázdne.

František Barták: Bájka o medveďovi a lasičke... dočerta aj s takou prózou u recitátora, ktorý má na viac! Ku cti nech mu slúži, že sa snažil silou mocou vydolovať posolstvo, ktoré – však – bájka v sebe má tak či tak. A on sa s tým až tak veľmi nenadrel.

Tu sa poznámky nášho agenta končia. Podľa dobre informovaných zdrojov však stretnutie tajomnej sekty prezentátorov/recitátorov na zámku pokračuje aj v týchto chvíľach. Akonáhle sa dozvieme viac, budeme vás o vývoji záhadných udalostí okamžite informovať.

Od traumat ke svobodnějšimu životu

I o tom je autobiografický stand-up Iris

Marek Adamik

„Se vši skromností to vypadá, že už jsem se z největší žumpy svého života dostala. V deseti letech jsem neznala slova jako mikrovlnka a kávovar. Na sedmdesáti pěti metrech čtverečních nás bydlelo někdy až třináct. Snažím se uvěřit tomu, že za něco stojím a že má smysl každý den vstát.“ Tyto a bezpočet dalších hlášek, které k divákovi téměř až lavinovitě přicházely, byly náplní přibližně pětasedmdesátiminutového stand-upu pod názvem Iris. Hlavní a jediná protagonistka stand-upu, zpěvačka a herečka Irena Kristeková, jím pomyslně uzavřela druhý den Mezinárodního festivalu poezie a zanechala po sobě stín celé řady tabuizovaných témat, o kterých se sice všeobecně ví, že existují, ale obvykle se o nich taktně mlčí. Ale popořadě...

Vyřčená i nevyřčená traumata

Iris je stand-up propojený výraznou divadelní a hudební složkou, založený na autobiografickém příběhu, který Iris Kristeková přetavila v černý humor, s nímž si někdy až nemilosrdně dokázala utahovat sama ze sebe i z vlastních problémů. V tomto smyslu si mohli na své přijít milovníci právě tohoto typu humoru. Diváci, kteří mu neholdují, nebo mu vůbec nerozumějí, se mohli nechat strhnout neutuchajícím přílivem gest, emocí, pohybu (čest výjimkám) a hudebních vsuvek, a to do té míry, že celek zastínil obsah řečeného. Přesto, že vyprávění občas působilo jako útržky bez ladu a skladu, jejich společným rysem byly vzpomínky na dětství v příbramském bytě, kde se skáče z druhého patra balkonu a zamyká lednice, na první setkání se zárnou i temnou stranou divadla, existenciální problémy, propady i následnou terapii, na kroky, které musela protagonistka podniknout, aby našla samu sebe.

Smršť, která prakticky nebrala konce, se některých z těch oblastí spíše jen letmo dotkla nebo utopila v gestech a pohybu (rané dětství), u jiných se na delší dobu zastavila, čímž vznikl vzácný pocit uvolnění, přecházející až do jakési meditace

(například komunikace mezi Iris a terapeutem ve formě dopisů). I zde ale bylo možné vycítit „dusno“ a napětí, které v průběhu vystoupení několikrát vygradovalo, aby pak explodovalo, svíjelo se, rachotilo, praskalo a vůbec všemožnými způsoby útočilo na smysly diváka. Aneb jak uvádí jedna z četných recenzí na stand-up, „uhrančivý temperament, emocionální horská dráha, neřízená střela, tak by se dala nazvat jevištní povaha Iris“.

Když z člověka zbydou jen střepy

Jako divák, kterému černý humor není příliš blízký a vlastně ani téma, kolem něhož se celý stand-up točil, jsem se značnou část představení „vezl“ právě na zmíněné vizuální a zvukové „podívané“. S obdobně pestrou paletou emocí, gest, pohybů a zvuků se zkrátka člověk běžně nesetká. Uvěřitelnost gest a přehrávaných emocí, nebo chcete-li jejich „autentičnost“, byla už věc jiná. Našla by se řada takových, které mne nepřesvědčily.

Zatímco kontakt s publikem je celkem zažitou součástí stand-upů, definitivním vytržením z letargie byly scény s rozsypanými střepy a záchodovou mísou, kdy divák

skutečně už nemohl očekávat, co bude následovat. Chůze po střepech v holínkách připomínala zlověstné skřípání zubů nebo přejíždění nehty po školní tabuli, a já byl v tuto chvíli rád, že nesedím u stolků těsně u pódia. Po levé straně od pódia – z pohledu diváků – bylo ještě méně bezpečno, neboť tím směrem chvíli předtím odletěl odkopnutý kýbl, v němž původně byly střepy uloženy. Jako by tím měl být umocněn pocit, že dílo je dokonáno, člověk rozbítý na kusy se jen stěží dokáže zase „slepit“ dohromady.

Světlo na konci tunelu se však nakonec přece jen objevilo. Na otázku, jak k tomu došlo, však nepodává jednoznačnou odpověď ani autorka svého životního příběhu Irena Kristeková. „Vůbec nevím, komu nebo čemu děkovat. Pro mě bude věčná otázka, jak to, že já jsem byla ta jediná, ta černá ovce, která se z vlivu rodiny vymaňila. Stáli při mně asi andělé. (...) Ale cítím, že je ve mně nějaká síla, kterou pojmenovávám jednoduše ‚láska‘. Láska k přátelům, kteří mě podrželi a byli vedle mě, což pro mě bylo nejdůležitější. A to i přesto, že o mých problémech třeba ani netušili,“ uvádí v jednom z rozhovorů poskytnutých médiím hlavní protagonistka, která současně připouští, že odražení ode dna bude zřejmě i její zásluhou.

Iris Kristeková

Jestli budeš zlobit, přijde si pro tebe developer

Jiří Jurečka

Tímto krásným něžným poselstvím otevíráme další téma nápisů zanechaných našimi bližními na zdech, mostech, kandelábrech a jiných (ne)vhodných místech. Jsou to vzkazy – téma neskutečně pestré a barvité, oscilující od pracovní komunikace přes výstrahy, povzdechy, potřebu spasit svět až po velmi intimní sdělení, která patrně již nešlo sdělit adresátům osobně.

Patří sem například stížnosti na nefunkčnost světa, tak třeba nápis na mostu:

Účelem D1 zřejmě je, aby se do Brna dostalo co nejméně Pražáků.

Na to můžeme volně navázat oblibenou až nenáviděnou větičkou tak známou z našich nemilosrdně pochroumaných veřejných komunikací:

Musíme to opravit

Nu a pod ní se nachází ručně připsaná odpověď:

A kdy začnete?

Do této kategorie patří i hojně vzkazy veřejným osobnostem:

**Běž domů, Zemane,
čeká tě Ivana
Occupy 1968–2017**

Jiné vzkazy se (obvykle marně, proto jsou tu) pokoušejí regulovat úzus veřejného soužití:

**Žádáme obyvatele a návštěvníky, aby chodili pouze po zemi!!!
Děkujeme, výbor SVJ**

*

**Které prase si po sobě neumylo
natřené dveře od bílé barvy!**

*

Sódruzi!

Během šichty – nevypínat ventilátor!

**Na chodbu se dostane šilené
štyngec a pak je to na tyčku.
Dankešén!**

*

Přísný vstup zakázán!

*

**Dobrý den, dnes máme otevřeno
později. Děkujeme**

Teď jsem si vzpomněl ještě na poměrně rozmáchné sepsané instrukce pro roznašeče a vrhače reklamních materiálů:

**Prachbídnou smrtí nechť zhyne ten,
kdo snad by chvíli přemýšlel jen
schránku nám plnit reklamní stati
či letáky svými! Ať do gati
stéká mu provždy jen nahnědlá
břečka.
My totiž zájem nemáme! Tečka.**

Tím se nenápadným oslím můstkem dostáváme k nápisům na veřejných záchodcích, kterým by se rozhodně měla věnovat samostatná kategorie. Ovšem když to vezmeme kolem a kolem a vytřídíme ty obscénní a vulgární kousky, ono toho nakonec zas tak moc nezbude.

**Došel toaletní papír?
Nedělejte z toho drama.
To se stává i v lepších rodinách.**

Modrá pyramida

*

**Klíč od WC vám vydá sestra.
(Nemáte-li sestru, máte smůlu)**

*

**Nejen v hrobě, ale i zde uleví
se tobě.**

*

**Prosím. Neberte nám z pisoá-
rů záchodů ty počůrané vůně!
Děkujeme**

*

**Byl jsem tu a přijdu zas
vás záchodový Fantomas**

*

**Kamarádi! Prosím, neházejte
nedopalky do mušlí! Vlhnou
a špatně se zapalují.**

*

**Netrefíš-li se tady do pisoiru,
na střešišťe se zbrani vůbec
nechod'!**

(Nápis na WC nejmenované pražské
střešnice)

No a nakonec pár vzkazů osobních.
Netuším, kdo, komu a proč adre-
soval vzkaz: **Dáda Patrasová ti
zaplatí nájem.**

Praktičtěji už se jeví instrukce:

Jdi se učit a nehul tady.

Existenciálně nás naladí otázky na
oprýskané omítce: **Jsi vážně hap-
py? nebo Proč to děláš?**

Proti tomu trochu cynicky nám
může znít vzkaz:

Homeless go home!

Do hlubších sfér zabrousíme po-
zvdechem:

**Jsi přesně
ten příběh,
na kterej chci
zapomenout.**

A zpátky na zem se vrátíme u vzka-
zu: **On byl takový blbec, až
jsem z něj vystrízlivěla.**

K žánru patří i mé oblíbené mikro-
příběhy na zdi. Jen tak pro ukázkou
jeden kousek:

Najdu sympatáka?

**Sympatáka, který mě po nedělním
zlatém hokeji doprovázel od noční
tramvaje ze Želivského až k Ohra-
dě? Naše cesty se rozdělily před
Ohradou (zabočil jsi do Biskupco-
vy), cestou jsi mi opakovaně nabí-
dl, jestli nechci vzít tašku, kterou**

**jsem měla přes rameno. Ty jsi měl
dres (myslím, že i šálu). A také jsi
říkal, že do práce sháníte kuchaře.**

**Rozloučil ses slovy, že doufáš, že
se ještě setkáme. A já bych moc
ráda... A tak hledám. Najdu tě?
Blanka**

Materiálu je ještě nekonečné množ-
ství, ale je třeba končit, docházejí
řádky. Škoda, ale třeba nějaká
písmenka přetečou ještě na jindy.
Na lepší závěr si dáme jeden vzkaz,
který vlastně může být adresován
komukoli z nás, a právě takové patří
mezi ty nejvzácnější. Taky tedy:

**Zoberiem tá tam, kde oni môžu
iba snívať**

Porotcovská

štěňice

Podarilo sa. Konečne sme inštalovali odpočúvacie zariadenie do porotcovskej miestnosti a môžete tak presne vedieť, čo si kto o ktorom recitátorovi myslí. V rámci ochrany GDPR žiaľ porota nedala písomný súhlas k správne párovaniu výrokov a recitátorov. Museli sme preto pristúpiť k týmto kódovacím praktikám.

1. Zmiešanie výrokov o jednotlivých recitátoroch
2. Následné zmiešanie výrokov z prvej a druhej kategórie
3. Občasná zmena rodu recitátora
4. Občasné zamiešanie všeobecných výrokov platných pre všetkých recitátorov
5. Variabilita počtosti výrokov k jednému recitátorovi od jedného do troch
6. Skartovanie písomnej predlohy, z ktorej vychádza tento článok

Recitátori sa párujú sami podľa vlastných vedomostí, sebavedomia, intuície a zručností:

Pomôcka: Napárovať treba týchto recitátorov: L.Š, D.S, R.H, T.F, F.Š, A.B, F.Z, S.R, E.H, N.H, M.K, T.J, M.B, J.H, H.Z, E.J, A.P, A.Š, H.T, D.W, K.O, A.M, V.S, A.S, E.N, M.M, M.J, O.T, B.J a F.B

Adresné výroky poroty k jednotlivým recitátorom:

R.J: Bola som okúzlená, lebo ona bola nesmierne presná vo všetkých detailoch, ktoré tam mala.

D.K: Ono to totiž nestojí za reč.

P.M: Je to interpretačne neujasnené a tým pádom nevie, čo hovorí.

R.V odpovedá: Ale miestami vie...

L.V: Má svůj styl, ktorý už našťastí lehce variuje.

L.V: Ona totiž naznačí príbeh, ale ten tam není.

L.V: To je pitomej text, tak s tím dělal, co mohl.

A.V: Ona si jakoby sedne a kultivovaně jede od počátku do konce.

P.M: Mal som problém s tým textom. Bol to text bez akýchkoľvek ambícií.

L.V: Je to celé defenzívni, zastřené, a ona ještě couvá.

R.V: Ja by som celú túto kategóriu nazval festivalom premárnených príležitostí.

N.M: Ona si nevychutná tu pauzu, pretože ví, že musí spěchat.

A.V: Hezky delá ten vývoj nesebavedomej ženy, ktorá na konci de facto riadi rodinu.

N.M: Byl to takovej komickej výstup z YouTube.

A.V: On mi v těch pauzách dělá prostor pro ty představy, ale já si to už umím představit rychleje.

A.V: Já to nemám šanci rozklíčovat.

D.K reaguje: To viš, to bylo jako z mysliveckého kalendáře.

L.V: Konečně někdo, kdo vypráví, bavi ho to a mě bavi s ním jít.

A.V: Já jsem mu celý čas rozuměl, té situaci, ono to zase na druhou stranu není vůbec těžká situace.

L.V: Mělo to nějakou autenticitu, která někam odešla.

A.V: Ona má výzor edukativní doktorandky a to bylo dobře.

N.M: On to bere tak strašně vážně, že mě to přestane bavit.

D.K: Mně to sedělo. Ona měla možná 45, on dejme tomu 65, Zoltán možná ještě o 20 výš. Takovej vyváženéj mileneckej trojuhelník...

A.V reaguje: Poslyš, ty bys měl dělat matiku.

R.J: Ja mám k nemu, že odkiaľ a kam ide ten text.

D.K: Ona, kdyby to jen jednoduše řekla, tak je to úplně nejlepší.

A.V odpovídá: No jo, ale to je úplně nejtěžší.

N.M: On skáče v textu a já nevím, či dopředu, či dozadu.

V.N smerom k porote: To je to, že vy máte to očekávání a pak jste věčně nespokojení.

L.V: Když chce mluvit o sobě, ať si to napíše sám.

A.V: Ten prvek pauzování, kterým dělá členění textu, mi vyvolává dojem zapomenutého textu a vadí mi to.

R.V: Chcem sa spýtať vás teoretikov, čo vy na to, že ona z tej poézie robí prózu.

A.V: Vidím kluka, který má spoustu talentů, ale mám pocit, že si zkouší, co dovede, a mám otázku, kam mě vede.

P.M: Prednes dvoch odlišných častí. V prvom bol presvedčivý, v tom druhom akoby to hovoril niekto iný.

R.V: Rovnaké intonácie, rovnaké dikcie, rovnaké pauzy.

R.J: Je zaujímavá rozprávačka a dokáže pointovať menšie celky.

A.V: S tím textem udělala opravdu, co šlo.

P.M: No... presunuli sme sa v čase.

A.V: Já si myslím, že on to v hlavě rozklíčované má, ale on při přednesu zapomíná, vzpomíná si co má říct, nebo co měl říct, a vzniká mu z toho dadaistická koláž.

V.N reaguje: ...a kdyby k tomu na konci zmizl, bylo by to geniální.

A.V: Na tom je vzrušující, že pokaždé se jí to rozpadne úplně jinak.

N.M: Mně se líbilo i řazení těch textů.

P.M reaguje: Hej, znakom dobrej koláže je, že to člověk nevidí.

N.M: Je to sympatický, sebevědomý mladík v křeči.

N.M: Ona udělá drobný pohyb hlavou a ono to funguje.

D.K: Já kdybych recitoval v němčině, dopadlo by to podobně.

P.M: Niektorí si nevedia počkat na tú správnu chvíľu, keď sa to utíši.

L.V: Byly tam chvílky, kdy jsem si říkal jo, ona to votáčí, ale pak jsem si zase říkal, že ne.

A.V: Ta zrada u mě je jeho technická nevybavenost, to zdrolení, ale jinak je to pro mě zajímavý.

L.V: Na jednu stranu má tu energii, a na druhou stranu nás nekejkli.

R.J: Mal tam tie fóry a tie pauzy, ale málinko si nepočkal na diváka.

A.V: Já jsem si pořád myslel, že ona to udělá v tom závěru, že tu bodku udělá potom. A pak jsem vstal zmatenej.

N.M: V prvých verších mě vůbec nezaujal, ale později a ke konci jsem mu to věřila a sežrala.

P.M: Celé to sebavedomie vychádza z interpretačnej istoty a potom z toho môže vzniknúť priam bravúra.

N.M: To je takové kultivované stvoření.

A.V: Pregnantnost a snaživosť té expozice mi přijde trochu moc.

R.J: Sú miesta, kde spieva, a sú miesta, ktoré sú veľmi pekné.

N.M: To je zajímavé, že si takové děvče vybere tenhle text.

Nakolko autor tohto článku nedal súhlas GDPR so zverejnením svojho mena, iniciál, dokonca ani pseudonymu, nemôžeme ich tu zverejniť.

P.S. Viacero ľudí má aktuálne z pekla šťastie, že to GDPR už v praxi funguje.

Gabriela Končítíková

Podle Bati má hlava sloužit lidem, ne naopak

Marek Adamík

Tomáš Baťa jako podnikatel, vizionář, manažer... Ale co třeba jako člověk, který motivuje, učí, inspiruje?

Právě někým takovým se totiž stal pro současnou ředitelku Nadace Tomáše Bati Gabrielu Končítíkovou, která se o život a osobnost známého podnikatele zajímá od svých vysokoškolských studií. Načerpáné poznatky ji časem inspirovaly k napsání knihy s výstižným názvem *Inspirace Baťa*. Kniha, která je unikátní již tím, že Tomáše Baťu představuje jako nositele hodnot a doporučení, jak žít šťastnější a plnohodnotnější život.

12

Jak jste knihu po obsahové stránce připravovala? Průběžným shromažďováním střípků, na které jste narážela při studiu života Tomáše Bati?

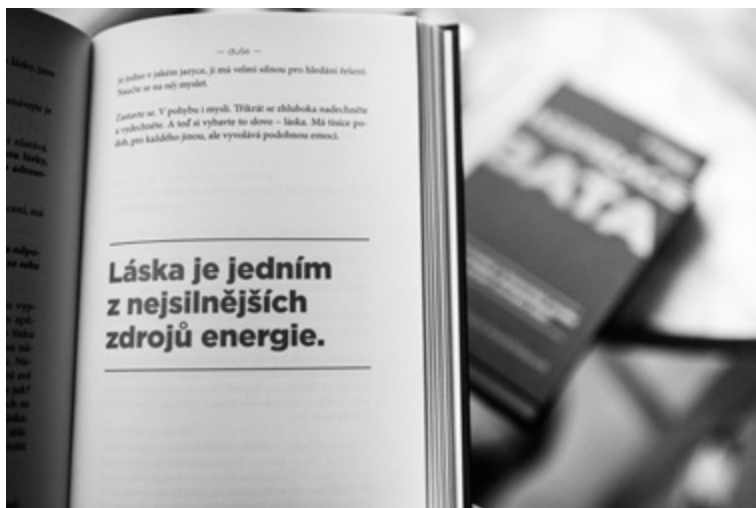
Když jsem začala pracovat pro Nadaci Tomáše Bati, začala jsem se o Baťovi přednášet na různých konferencích a akcích pro veřejnost. Během pár let jsem i z reakcí posluchačů pochopila, že se sice relativně hodně ví o systému řízení firmy Baťa, ale už moc ne o tom, co Tomáše Baťu v průběhu života formovalo a jakou filozofii do firmy zavedl. Při studiu dobových materiálů jsem v tomto ohledu narážela na různé zajímavosti, a tak jsem do svých přednášek postupně přidávala informace, že vedle Tomáše Bati jako osobnosti existovala i nějaká jeho filozofie, která se promítala nejen v továrně, ale i v obchodě, reklamě, sociální péči a podobně.

Nevyvolávalo to u posluchačů zvědavost? Přece jen už nešlo o navyklý pohled na Tomáše Baťu jako podnikatele, zakladatele světově známé firmy...

Ano, vyvolávalo to další a další dotazy. Lidé se také zajímali, kde by bylo možné se o tom dozvědět víc. Jenže ono nic k máni nebylo, všechno pocházelo z těch střípků, které jsem shromažďovala. A právě tehdy ve mně uzrál nápad dát jim ucelenou formu v podobě knihy. Nějakou dobu trvalo, než jsem si k tomu sedla, ale jakmile přišel covid a nemohla jsem přednášet, nebylo se už na co vymlouvat. Když jsem knihu v roce 2021 poprvé představila užšímu okruhu známých, bylo mi řečeno, že je příliš filozofická a že osloví jen malý okruh lidí. Opak byl ale pravdou. Vůbec jsem netušila, že nakonec bude mít takový úspěch. Nejdřív jsem s podporou Ivana Baťky a společnosti Fosfa vydala asi čtyři tisíce kusů s tím, že i tak budou dlouho ležet skladem. Ale knihy za dva měsíce zmizely. Udělali jsme do tisk a i ten zanedlouho zmizel. A tak to pokračuje i v roce 2024. Doposud se prodalo asi šedesát tisíc výtisků.

Není to i tím, že v knize takzvaně nechodíte kolem horké kaše, ale jdete přímo k jádru věci?

Zprvu mi přišlo, že je to vlastně trochu povrchní. Baťovských zásad

je spousta a dalo by se o nich mluvit dlouze. Když si to ale vezmete, všechny jsou v podstatě jednoduché a lze je sdělit i srozumitelně, bez zbytečných složitostí. Ve firmě Baťa platilo, že člověk by měl umět všechno důležité dostat na jednu stranu listu áčtverkového formátu. Snažila jsem se tím inspirovat a každou zásadu dostat na maximálně dvě áčtverky i s nějakým desaterem a doporučením. Ta knížka by se totiž měla číst způsobem, že si přečtete jednu dvě kapitoly za den, a v dalších pokračujete až za pár dní. Je možné ji ale číst i tak, že si rovnou vyberete téma, které vás zajímá, a necháte se inspirovat...

Kniha tedy může být i průvodce osobnostním rozvojem...

Stává se, že v knihkupectví ji najdete třeba vedle Carnegieho, což je autor literatury zaměřené na osobnostní rozvoj. Možná nejde úplně o žánr, který by člověk v souvislosti s Tomášem Baťou čekal, ale dostávají se ke mně čtenářské reakce, podporující mne v dalším psaní. A to se také děje. Zatímco Inspirace Baťa se zabývá baťovskými doporučeními, jak se starat o své fyzické, mentální i takzvané duševní tělo, druhá část, pracovně jí říkám Inspirace 2, by měla být rozdělena do pěti částí, které se zabývají jednotlivými fázemi vývoje osobnosti Tomáše Bati. Překvapuje mne, že mnoho lidí si myslí, že Tomáš Baťa byl inspirativní už od počátku svého podnikání a byl téměř hotovou osobností. Není tomu tak. Vyvíjel se, a mnohdy i velmi tvrdým způsobem. Kniha by měla vyjít letos na podzim.

Aplikujete baťovské zásady i do svého života?

Testovat baťovské zásady sama na sobě mě baví snad ze všeho nejvíc. Uvedu příklad ze života. Dříve jsem se dokázala snadno naštvat. Přečetla jsem si nějaký e-mail a sama si do něj vložila arogantní tón. Díky Zásadám se učím tohoto myšlení zbavit, nechat e-mail na později a pak si ho znovu přečíst. Podle Tomáše Bati má hlava sloužit lidem, ne naopak. Napomoci tomu mají různé mentální tréninky. Jeden z nich například nabádá, abychom se naučili všimati si na druhých lidech věcí, které se nám líbí, i když to nebude v komfortních situacích. Běžně se stává, že když to zkusíme poprvé, moc toho dohromady nedáme. Mysl nám ze svého navyklého způsobu práce začne podsouvat něco, co se nám nelíbí. Díky baťovským zásadám jsem také změnila životosprávu. Začala jsem více spávat, pravidelně jíst a dodržovat pitný režim. Naučilo mě to i více odpočívat.

Inspirovala vás v poslední době nějaká myšlenka, která nepochází přímo od Bati, ale odpočívá tomu, co kolem sebe šířil?

Eva Jiříčková na jedné konferenci vyslovila zajímavou myšlenku, že důležité je oslavovat i neúspěch. Myslím, že je to geniální. I Baťa říkal, že neúspěch nás formuje stejně jako úspěch. Sám přece rostl především na základě krizí, konfliktů a vlastních chyb. Úspěch proto není jediný důvod k oslavě.

tabulky 1. kola

59. Mezinárodní festival poezie 17. - 19. října 2024

1. kolo I. kategorie

poř.	jméno příjmení	autor název textu	1	2	3	4	5	6	7	počet bodů	pořadí	čas
			Nina Martinková	Peter Milčák	Libor Vacek	Renata Jurčová	David Kroča	Richard Veselý	Aleš Vrzák			
1	David SELTENREICH	Ivan Wernisch Ze sbírky Bilbecká poezie	4	6,5	7	5	6	5	6	28,5	14-15	8:44
2	Renata HANUŠOVÁ	Petr Borkovec pásmo básní ...	6	4	5	5	4	5,5	5	24,5	20.	3:50
3	Tobiáš FIRLA	Divadlo Sklep Pižducha	5,5	8	7,5	6,5	6	6	6	32	7.	5:07
4	Fedor ŠTÍT	Jón Kalman Stefánsson Ryby nemají nohy	6,5	5	6	7	5	6	7	30,5	12.	8:05
5	Anna BÁRTOVÁ	Milena Hübschmannová Jak chtěl Pán Bůh ...	6,5	5	7	7	7	5	6	31,5	8-9	5:40
6	Františka ZIKÁNOVÁ	Jaroslava Šístková Tschervený Kharkulek	7	5,5	6	6	8	8	8	35	4.	3:38
7	Saša RYBANIČOVÁ	Ladislav Lipcsei Rozosmej ma	5	2,5	6	6,5	6	7	6	29,5	13.	6:20
8	Elizabeth HROŇKOVÁ	Václav Hrabě Blues o horách a vitriolu	5,5	5	4,5	4,5	5	5,5	5	25	18-19	3:09
9	Nicole HERNA	Dušan Mitana Prievan a tí druhí	8	7	9	9	9	8,5	9	43,5	1.	9:33
10	Matúš KUŠÍK	J. Prévert, J. Harrison Pofovačka na dieťa	7	6	5	8	6	6	6	31	10-11	4:32
11	Tomáš JÍLEK	Zdeněk Svěrák Betlémské světlo	8,5	6,5	6	6	7	6,5	7,5	38,5	6.	8:38
12	Martin BARTALOS	Václav Pankovčín Mucha	5,5	5	6,5	6	6	4	6	28,5	14-15	8:57
13	Johana HAVLÍČKOVÁ	Ivana Myšková Níčení	5,5	4,5	6	4,5	5	5	6	26	17.	4:40
14	Hana ZONGOROVÁ	L. Berlin Doktor H.A. Moynihan	7	7,5	6,5	6	6	5,5	5	31	10-11	3:14
15	Ema JUŘICOVÁ	Hana Trubačiková Ztráty	6,5	6	7	3	4	6	4	26,5	16.	0:44
16	Aneta PAVLOVE	Daniel Majling Osud občas nadeľuje ...	7	6	7,5	7	6	7,5	7	34,5	5.	6:23
17	Alena ŠIMČÍKOVÁ	George Orwell Farma zvířat	6,5	5	7	7	6	6	6	31,5	8-9	7:57
18	Hana TRUBAČÍKOVÁ	Vladimír Majakovskij Komsomolská	6	6	5	5	4	5	4	25	18-19	5:46
19	Daniel Alexander WOOD	Dario Fo Záhada zamilovaných soch	8,5	8,5	7,5	9	8,5	8,5	8	42	2.	9:15
20	Kristián ONDRISKA	Zbigniew Machaj Verše proti zďaňovaniu ...	8	6	6	7,5	6	8	8	35,5	3.	4:56

14

59. Mezinárodní festival poezie 17. - 19. října 2024

1. kolo II. kategorie

poř.	jméno příjmení	autor název textu	1	2	3	4	5	6	7	počet bodů	pořadí	čas
			Nina Martinková	Peter Milčák	Libor Vacek	Renata Jurčová	David Kroča	Richard Veselý	Aleš Vrzák			
1	Čubomír SCHERHAUFER	Ján Smrek V zasneženom parku	8	1,5	3	2	3	2	3	13	10.	6:39
2	Agáta MAŠKOVÁ	Jarka Bráška Ballada na "A"	8	6,5	7,5	6,5	8	6	7	35,5	6.	3:18
3	Vincent SKARULIS	Stanislas Rodanski Nadbytečné nebytí	8	6	5	6	5	7	6	28	9.	7:47
4	Anna SURÁKOVÁ	Wisława Szymborska Som (montáž básní)	8,5	8,5	9	8	8,5	8,5	9	43	3.	5:37
5	Eliška NEDVĚDOVÁ	Ivana Myšková Závěs	9	9	9	9	9	9,5	9,5	45,5	1.	9:25
6	Martina MAŠKOVÁ	Julio Cortázar Různé způsoby zajetí	9	7,5	9,5	9	8,5	9	9	44,5	2.	8:24
7	Marek JAROŠ	Wisława Szymborska Výstraha (montáž)	6,5	6,5	7,5	6,5	6	5	6	31,5	7.	6:08
8	Olga TINAJOVÁ	Janko Jesenský Prefúkaná sláva	6	6	7	5,5	6	5	6	29,5	8.	7:54
9	Barbora JUROVČÍKOVÁ	Lýdia Vadkarti-Gavorníková Pár - nepár	8	8,5	6	4,5	7	8	7	36	5.	6:46
10	František BARTÁK	Jörg Mühle Dvě pro mě, jedna pro tebe	8,5	7	7,5	7,5	8	7	7,5	37,5	4.	3:59

Šrámkova Sobotka

['ʃra:mkova 'sobotka]

Šrámkova Sobotka je osmidenní festival českého jazyka, řeči a literatury s ambicí objevovat nové možnosti, jak nazírat mateřštinu, literaturu a slovesnou kulturu, ale také didaktiku češtiny. V rámci týdne plného přednášek, autorských a scénických čtení, divadelních představení, koncertů, besed, poslechových pořadů a projekcí na vás na začátku léta čeká také řada vícedenních i jednodenních tvůrčích a didaktických dílen. Připraveny jsou tradičně dílny věnované uměleckému přednesu, tvůrčímu psaní, rozhlasové tvorbě, překladu či různým performativním disciplínám.

Vydejte se na začátku léta do Sobotky, hlavního města prázdnin!

RECITAČNÍ DÍLNA

- * Šrámkova Sobotka je jediný festival, který nabízí celotýdenní dílnu uměleckého přednesu.
- * Jedná se o intenzivní celotýdenní práci s lektorem.
- * Na konci festivalu budete mít možnost vyzkoušet si připravený text před publikem.

STUDENTSKÝ BALÍČEK

- * Výhodný balíček pro studenty vysoké, střední, nebo vyšší odborné školy.
- * V ceně je Vámi zvolená dílna, permanentní vstupenka na veškerý program a ubytování.
- * Některé filozofické a pedagogické fakulty svým studentům v rámci festivalu poskytují stipendia různého druhu - pro bližší informace je nutné se obrátit na ambasadora Šrámkovy Sobotky na Vaší univerzitě.

Díky za ten kousek ráje

Aleš Linduška

Jdeme do finále, slavobrána patří nejlepším, potlesk zazní v sále. Procházím zámeckou bránou pyšných Žerotinů, nad hlavou modré nebe a zlatavé listoví pro vítěze. Důstojné kulisy pro náš festival poezie, máme se tu jako na zámku, jen nadivani bažanti už nejsou v módě. Těším se, že večer uslyším ty verše znít znovu jako pozdní sběr, výběr z hroznů, slámové víno jedna báseň. Zasloužíme si tu dobrotu, když jsme se tu po roce znovu sešli, jedna rodina od Beskyd i z Kysuc, je nám tu spolu dobře.

Ne všichni mohou slavit, někoho přemohla tréma, jiný zápolil s těžkou váhou textů, další chtěli letět vysoko, ale naše sklepení má nízký a tvrdý strop. Porota fandila, šustila, svítila a skřípala zoubky, aby pak s úlevou zatleskala. Verdikt nakonec padl a součet určil vítěze. Ale je tady skutečně někdo poražený? Nemyslím si. Poezie nezná porážek, nutí nás znovu vstát a doufat, věřit v lepší čas, barví nám nebe do modra a ve snech voní zase jarní kvítí. Tady víc než kde jinde platí sláva vítězům a čest poraženým.

Když odcházím ze zámku a znějí za mnou zvonky hodin tam na římse, když vidím tu renesanční krásu a měsíc kulatý jak dobře uzrálý sýr, znovu se utvrzuji v tom, že tady čas plyne jinak, snad se opravdu na okamžik zastaví, aby nás všechny, tuláky pravdy, potěšil nezměnitelností těch společných chvil. Nepotřebujeme drahé plakáty, kampaň v ulicích, křiklavou reklamu, to se nám snad i přičí. My se prostě scházíme na zámku jako páni svého času, jako věční bloudi, jimž stojí za to vydávat se na cestu, hledat a nacházet.

Dozrěl potlesk dole ve sklepení a mně se zdá, že svět zase trochu zkrásněl, že hvězdné nebe nade mnou má znovu hloubku a jas. Díky Vám za to, básníci všedního dne, čarodějky zázraků, díky za ten kousek ráje tady na zemi.

TIRÁŽ

Festivalové listy 59. ročníku Mezinárodního festivalu poezie

Šéfredaktor: Karel Prokeš / **Redaktoři:** Jiří Jurečka, Marek Adamik, Peter Zemaník, Aleš Linduška, Erik Zabručeký, Karolína Vlčková-Zabručková, Matej Čertík / **Sazba, grafika:** Ondřej Smolka / **Fotografie z festivalu:** Zdeněk Smolka

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

